

bizottságban hazai rajztanításunknak és művészi nevelésünk ügyét oly férfiak irányítsák, akiknek kiváló szakképzettség, igazi ügyszereket, gazdag tapasztalat és bölcs mérséklet adja meg az erre való hivatottságot.

SZAKIRODALOM.

A Művészetek Cöpténete. Szerkeszti: Beöthy Zsolt. I. kötet: Ó-kor. Budapest, Lampel R. (Wodianer és

fiai) részvénytársaság kiadása. 4° 556 l. Ára kötve 16 korona.

Régen érzett hiányt pótol ez a vállalat, amelyet legkiválóbb esztétikusunk szerkeszt s amelynek első kötetét remélhetőleg mihamarabb követni fogja a többi három. A művelt közönség igényeit teljesen kielégítő s megfelelő módon képekkel illusztrált művészettörténelmünk eddigelé nem volt. Beöthy Zsolt a műtörténelem egyes korszakainak feldolgozására egész sor írórt nyert meg, akik többnyire speciális tanulmányaik eredményét közlik a nagy munkában, amennyiben írói pályájukon főleg azzal a néppel és korrall foglalkoztak a legtöbbit, amelynek művészetét itt összefoglalóan ismertetik.

Az első kötetet Beöthy Zsolt bevezetése nyitja meg, amelyben a munka keletkezéséről számol be érdekesen s célját és beosztását magyarázza. Sebestyén Gyula az őskor művészetéről rajzol plasztikus képet, Mahler Ede, az egiptológia tanára budapesti egyetemünkön, az ó-kor keleti népeinek művészetét ismerteti tömören, de behatóan s bizvást állíthatjuk hogy a műtörténelem ez érdekes problémákkal teli legrégebb korszakáról a nagyközönség külföldön sem nyert eddigelé áttekinthetőbb képet, mint itt.

A kötet legnagyobb részét: a görögök művészetét, Láng Nándor írta meg, aki az Ó-kori Lexikon antik művészeti részének megírásában való közreműködésével hivatottságának

már fényes jelét adta. A Beöthy művészettörténetébe írt értekezésében alapos tudásán kívül szép előadásával is lebilíncsel s kitünő csoportosító képességével óriási anyagán szinte korlátlanul uralkodik. Zsámboki Gyula értekezése következik ezután Beöthy műtörténelemének első kötetében, amelyet Kuzsinszky Bálint cikke fejez be. Zsámboki, a jeles professzor, aki az antik műtörténelem ismertetése ügyének középiskoláinkban első apostola volt, a rómaiak művészetét írta meg. Kuzsinszky Bálint egyetemi tanár a római művészet magyarországi emlékeit ismerteti azzal a hivatottsággal, amely az aquincumi muzeum vezetése s „Budapest régiségei“ szerkesztése kapcsán kifejtett működése révén általánosan ismeretes.

Beöthy Zsolt művészettörténelme a vallás-és közoktatásügyi minisztérium kezdeményezésére indult meg s külső kiállítása a tartalomhoz illően fényes. Bekötési táblája Horti Pál terve után készült.

A tömördek kép, amely a munkatársak fejtegetéseit magyarázza, általában sikerült. S ha a kiadó a következő kötetekre a klisényomásra alkalmasabb papírost szánna, a munkát külső kiállítása tekintetében szinte tökéletesnek fogjuk tarthatni.

A könyv a nagyközönség körében nálunk még ma is első sorban külső kiállításával hódít. Állami támogatással megjelenő díszművek kiadásánál kétszeres joggal várhatjuk el, hogy külső kiállításukkal is a jó izlést terjeszszék s e tekintetben általában mintaszerűek legyenek. S ezek után örömmel nézünk a többi kötet megjelenése elé. Mint első kötete is mutatja, a Beöthy Zsolt szerkesztésében megjelenő művészettörténelem a nálunk manapság nagy számmal megjelenő díszmunkák sorában ama kevesek közé tartozik, amelyekben a díszes kiállítás megfelelő szellemi tartalommal is jár.

A Művészet Kis Tükpe. A képzőművészetek általános története. Irta: Reinach Salamon. Fordította: Lázár Béla. Budapest, az Athenaeum kiadása, 1906. 8° 346 oldal.

Reinach Salamon, mint e munka előszavában is olvashatjuk, a párisi Louvre iskolájá-

ban 1902—1903-ban huszonöt előadást tartott, amelyekben rapszodikusán, nagy vonásokban a műtörténelem főbb korszakaival ismertette meg nagyobbára nőkből álló hallgatóságát. Lázár Béla melegiben lefordította a nyomtatásban is megjelent előadásokat, ezeket magyar vonatkozásokkal bővítette s az eredeti munka képein kívül, magyarországi műemlékek reprodukcióival is díszítette. 346 oldalon, amelyet azonfelül még 600 szövegkép is tarkít, szinte lehetetlennek látszik a műtörténelem fejlődésének képét megrajzolni. Am Reinach mestere annak, amit az elhagyás művészetének szokás nevezni, velős és fordulatós előadása is nagyban elősegítette célja elérésében. Akik nem teljességgel műtörténelmi analfabéták, a művészetek egyes korszakainak fejlődéséről, ezeknek egymásra való hatásáról igen plasztikus képet nyernek itt. Arra is igen alkalmas a kis könyv, hogy a kevésbé fogékonyakat a műtörténelem behatóbb tanulmányozására serkentse. Épp azért igen jó néven vettünk volna egy kis irodalmi repertoriumot a kötet végén.

A mi műtörténetíróink túlnyomó részben a német művészeti írók hatása alatt állanak, akik a maguk harmadrangú mestereiket is nem egyszer érdemen felül dicsérik. Reinach néhol kissé túlzásba csapongva, ugyancsak leszállítja e magasztalások értékét.

Lázár Béla vállalkozása annyiban is örvedetes, hogy csatornát nyit oly külföldi szakörök véleményének, amelyek felfogásával a műtörténelem iránt érdeklődő közönségünknek, a német tudománynak nálunk szinte túltengő hatása miatt, csak ritkán nyílik alkalma megismerkednie. A könyv kiállítása izléses, képei aprók ugyan, de tiszta nyomásuak s így jobban is felelnek meg céljuknak, mint azok a nagy illusztrációk, amelyek hitvány papírosra nyomtatva elmosódnak s illusztrált könyveinkben ugyancsak gyakoriak.

KIÁLLÍTÁSOK.

Mannheim. Kertművészeti kiállítással ünnepli meg Mannheim városa 1907-ben háromszázéves jubileumát. Erre 700 ezer már két irányoztak elő. Lauger és Billing tanárok vállalták el a művészeti vezetést. Ugyanakkorra nemzetközi művészeti kiállítást is szeretnének összetoborozni.

Drezda. Drezdában már nagyban izegnek-mozognak az ideai iparművészeti kiállítás érdekében. A német népművészetet akarják első sorban impozáns tömegben felvonultatni s utána pedig a német gyári iparnak mintaképszerűnek ítélt darabjait.

Bécs. Az ideai karácsonyi rendes kiállítás helyett Bécsben az iparművészeti múzeum egy osztrák háziipari kiállítást rendezett.

Berlin. Berlinben a Friedrich-Hausban egy kiállítás lesz ez év februáriusától április végéig, melynek címe: „az orvos és az iparművészet“.

Páris. A párisi Salon de la Société Nationale des Beaux-Arts április 10-től június 30-ig lesz nyitva. Az iparművészeti tárgyak beküldésének határideje április 3-ika.

Milánó. A milánói kiállításon szereplő nemzetek elhelyezéséről és az általuk elfoglalt területekről meglehetősen tiszta képet alkothatunk. A hivatalos kiállítási folyóirat már a többé-kevésbé kész kiállítási épületek képét is hozza. Az eddigi megállapodások szerint a megnyitás április 18-ikán lesz. Fürgén röpködni szét a világ minden tájára a kiállítási plakátok, amelynek kisebbített mását olvasóink e füzethez mellékelve kapják.

Angolország mintegy 8000 m² területet foglalt le a kiállításon ebből az iparművészetnek 1000 m²-t szánt. Az állam 250 ezer frankkal járult a költségekhez. Kormánybiztosa: Serena Artúr.

Ausztria két külön pavillont épít, melyeknek területe több mint 17.000 m². Az állam 200 ezer koronával járult a kiállításhoz. Kormánybiztosa: dr. Poppovic Sándor.